

Правова культура як чинник формування особистості

Т.А.КОЛЯДА, канд. юр. наук

Харківська національна академія міського господарства

Правова культура являє собою різновид загальної культури, що складається з духовних і матеріальних цінностей.

Правова культура – це якісний стан правового життя суспільства, який характеризується досягнутим рівнем розвитку правової системи – станом та рівнем правової свідомості, юридичної науки, системи законодавства, правозастосовної практики, законності й правопорядку, правової освіти, а також ступенем гарантованості основних прав і свобод людини.

Певний мінімум знання права – передумова правової культури. Кожна людина повинна знати свої основні права й обов'язки, що пов'язані зі здійсненням нею в суспільстві своїх постійних соціальних ролей (пасажир, покупець, найманий працівник, платник податків та ін.).

Рівень правової культури визначають станом підсистем, що її утворюють, зокрема – правовою культурою особистості і правовою культурою суспільства.

Правова культура особистості – це обумовлені правовою культурою суспільства ступінь і характер прогресивно-правового розвитку особи, що забезпечують її правомірну діяльність.

Правова культура особи включає:

- знання законодавства;
- переконаність у необхідності і соціальній корисності законів і підзаконних актів;
- уміння користуватись правовим інструментарієм у практичній діяльності.

Змістом правової культури особи є:

- правосвідомість і правове мислення;
- правомірна поведінка;
- правова активність.

Правова культура особистості нерозривно пов'язана з правовою культурою суспільства та уявляє сукупність усіх правових цінностей, які створені людьми в правовій сфері.

Правова культура суспільства складається з цілого ряду елементів (рівнів):

1. Досягнення якісного стану юридичної охорони та захисту основних прав і свобод людини й громадянина.

2. Ступінь впровадження в практику суспільного і державного життя принципів верховенства права і правового закону.
3. Рівень правосвідомості громадян та посадових осіб. Суспільну правосвідомість визначають масовістю правомірної поведінки, рівнем правового виховання, масштабами і якістю юридичної освіти.
4. Досконале (як за формою, так і за змістом) законодавство.
5. Стан законності в суспільстві.
6. Ефективність роботи правозастосовних, зокрема правоохоронних, органів (суду, прокуратури, органів внутрішніх справ і т. ін.).
7. Стан розвитку юридичної науки, ступінь залучення вчених-юристів до розробки проектів нормативно-правових актів і удосконалення їх змісту, програм боротьби зі злочинністю тощо.

Знання права, розуміння його соціальної сутності повинне супроводжуватися вмінням користуватися своїми юридичними правами та усвідомленим виконанням своїх юридичних обов'язків.